

19.1.2010

VM/47/02.02.06.09/2010

KUNNILLE JA KUNTAYHTYMILLE YHTEISPALVELUN TUKEMISEKSI ANNETTAVAN VALTIONAVUSTUKSEN KRITTEERIT

Tausta

Yhteispalvelun laajentamishankkeen rahoitustyöryhmän ehdotusten pohjalta toteutetaan kunnille annettava valtionavustusta yhteispalvelun tukemiseksi. Avustus suunnataan pääosin yhteispalvelun perustamiskustannuksiin, mutta poikkeustapauksissa sitä voi saada myös ylläpitokustannuksiin. Avustukseen on varattu yhteensä 1 miljoona euroa vuodelle 2010.

Avustus on harkinnanvarainen ja sen jakamisesta päätetään ministerin päätöksellä. Avustuksen jakamiseen sovelletaan tiettyjä kriteerejä. Nämä pohjautuvat yhteispalvelun rahoitustyöryhmän (VM172:04/2008) esittämiin periaatteisiin. Rahoitustyöryhmä esitti avustusta myönnettäessä sovellettaviksi muun muassa seuraavia periaatteita:

- Avustuksen myöntämisen ehtona on, että kunta, kansaneläkelaitos ja valtion viranomaiset tai viranomaiset ovat keskenään sopineet yhteispalvelun järjestämisestä ja kustannustenjaosta.
- Avustus kohdistetaan erityisesti kuntiin ja alueille, joissa palvelujen kysynnän tyydyttäminen on etäisyyksien tai muiden poikkeuksellisten olosuhteiden johdosta heikointa.
- Avustuksen myöntämisessä otetaan huomioon erityisesti avustuksen saajan taloudelliset edellytykset yhteispalvelun järjestämiseksi.
- Avustuksen myöntämisessä otetaan huomioon yhteispalvelun järjestämisen tarve, kattavuus ja 1. kohdassa mainitun sopimuksen sisältö.
- Avustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Näiden periaatteiden konkretisoimiseksi määritellään alla kriteerit, joita soveltaen avustukset myönnetään.

Kriteerit

Ehdottomia edellytyksiä avustuksen saamiseksi ovat kriteeri 1.1. lain mukaisen, *voimassa olevan yhteispalvelusopimuksen olemassaolosta* sekä kriteeri 5.3., jonka mukaan *yhteispalvelupisteessä tulee olla etäpalvelua varten varattuna oma erillinen huoneensa vuoden 2010 loppuun mennessä*. Muita tässä määriteltäviä kriteerejä sovelletaan avustuksen myöntämistä harkittaessa, mutta ne eivät ole ehdottomia edellytyksiä avustuksen saamiseksi.

1. *Yhteispalvelusopimus*

- 1.1. Hakijalla tulee olla voimassaoleva yhteispalvelusopimus, joka on julkishallinnon yhteispalvelusta annetun lain (223/2007) mukainen. Pelkästään palveluyhteistyötä koskeva sopimus ei oikeuta avustukseen, mutta sellainen voi liittyä varsinaiseen yhteispalvelusopimukseen. Palveluyhteistyö tarkoittaa eri viranomaisten toimintaa yhteisissä tiloissa niin, että kukin toimija antaa vain omaa palveluaan
- 1.2. Yhteispalvelussa siihen osallistuvien valtion viranomaisten tulee antaa vähintään vakiopalveluvalikoiman mukaiset palvelut yhteispalvelun toimeksisaajan hoidettavaksi. Vakiopalveluvalikoima on liitteenä.
- 1.3. Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon kuinka moni valtion viranomainen osallistuu yhteispalvelupisteeseen.

2. *Kunnan palvelut yhteispalvelupisteessä*

Laajempaa kunnan asiakaspalvelujen saatavuutta yhteispalvelupisteessä pidetään etuna avustusta myönnettäessä. Laajuutta arvioidaan seuraavien asiakaspalveluiden osalta:

- kunnan asiakirjojen vastaanottaminen ja luovuttaminen,
- kunnan neuvontapalvelut,
- kunnan asiantuntijapalvelut ajanvarauksella,
- muut kunnan ajanvaraukset, sekä
- asiakkaiden ohjaus.

3. *Kunnan taloudellinen kantokyky*

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon yhteispalvelua ylläpitävän kunnan kyky vastata taloudellisesti tästä tehtävästä. Kunnan taloudellista kantokykyä arvioidaan kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annetun puitelain 9§:n mukaan. Tässä arvioinnissa sovelletaan kunnan talouden tunnuslukujen eräistä raja-arvoista 15.2.2007 annetussa valtioneuvoston asetuksessa (172/2007) määriteltyä taloudellisten tunnuslukujen kriteeristöä.

Avustusta kohdistetaan erityisesti niihin kuntiin, jotka ovat kriteeristön perusteella huonoimmassa asemassa.

4. *Palvelujen saavutettavuus*

Yhteispalvelupisteen etäisyys maanteitse valtion ja kunnan toimipisteisiin, joissa lähimpänä tarjotaan samoja palveluja kuin yhteispalvelupisteessä. Tukea kohdennetaan alueille, joissa palvelujen saavutettavuus on heikointa.

5. *Yhteispalvelupiste*

- 5.1. Yhteispalvelupisteen aukioloaika otetaan huomioon ja virka-aikaa pidempää aukioloaika pidetään etuna avustusta myönnettäessä.
- 5.2. Pisteen varustelutaso otetaan huomioon ja yhteispalvelun tilaoppaan sekä yhteispalvelun graafisen ohjeiston noudattamista edellytetään.
- 5.3. Yhteispalvelupisteessä tulee olla etäpalvelua varten varattuna oma erillinen huoneensa vuoden 2010 loppuun mennessä.

Avustus yhteispalvelupisteen ylläpitokustannuksiin

Poikkeustapauksissa tukea voidaan myöntää myös yhteispalvelupisteen ylläpitokustannuksiin. Tällaisen tuen saajan on täytettävä tuen yleiset kriteerit ja ylläpitokustannusten tuen tarvetta arvioidaan kunnan talouden kantokyvyn sekä palvelujen saavutettavuutta ja kysyntää koskevien kriteerien perusteella.

Ylläpitokustannuksiin avustusta haetaan vapaamuotoisella hakemuksella, jossa selvitetään, miten avustukselle alla asetetut kriteerit täyttyvät. Palvelun volyymin, kertyviä maksuja ja kustannuksia koskevat arviot tulee hakemuksessa perustella. Hakemuksen liitteiksi tulee liittää kopio yhteispalvelusopimuksesta sekä erittely ylläpitokustannuksista.

Ylläpitokustannusten tukemisen edellytyksenä on, että

- yhteispalvelun ylläpitämisestä viranomaisilta yhteispalvelusopimuksen nojalla saatavat korvaukset ja kunnan oma toiminta pisteessä eivät kata siitä aiheutuvia kustannuksia,
- kunnan taloudelliseen kantokykyyn nähden yhteispalvelun ylläpitämisestä aiheutuvat kattamattomat kustannukset ovat kohtuuttomat, ja
- palvelujen yhdenvertaista saavutettavuutta kunnassa tai alueella ei voida ylläpitää ilman yhteispalvelua.

KRITERIERNÄ FÖR STATSBI DRAG SOM BEVILJAS KOMMUNER OCH SAMKOMMUNER SOM STÖD FÖR SAMSERVICE

Bakgrund

Statsstöd som avsetts för stödjande av samservice ska beviljas kommunerna enligt förslagen som lagts fram av finansieringsgruppen inom projektet för att utvidga samservicen. Stödet ska i regel anvisas till kostnader som orsakats av inrättandet av samservicen, men i undantagsfall kan det även beviljas för underhållskostnader. Stödbeloppet för 2010 är sammanlagt 1 miljon euro.

Stödet är prövningsberoende, och beslut om utdelning fattas genom ministerns beslut. Vissa kriterier tillämpas på utdelningen av understöd. Dessa baserar sig på principer som föreslagits av finansieringsgruppen inom projektet för att utvidga samservicen (VM172:04/2008). Finansieringsgruppen föreslog att bl.a. följande principer skulle tillämpas vid beviljandet av understöd:

- Villkoret för beviljande av understöd är att kommunen, Folkpensionsanstalten och en statlig myndighet eller myndigheter tillsammans har kommit överens om ordnandet av samservice och om kostnadsfördelningen
- Understödet ska riktas framför allt till kommuner och områden där det på grund av avstånd eller andra exceptionella omständigheter är allra svårast att tillgodose efterfrågan på service
- Vid beviljandet av understöd fästs särskild uppmärksamhet vid bidragsmottagarens ekonomiska förutsättningar för att ordna av samservice
- Vid beviljandet av understöd beaktas behovet av att ordna samservice, täckningen av den och innehållet i avtalet som omnämns i punkt 1.
- Statsandelslagen (688/2001) ska tillämpas på understödet.

För att dessa principer ska konkretiseras definieras alla kriterier som påverkar beviljandet av understöd.

Kriterierna

Ovillkorliga förutsättningar för beviljandet av understöd är kriteriet 1.1. om *existensen av ett lagenligt, gällande samarbetsavtal*, samt kriteriet 5.3. enligt vilket *samservicestället före utgången av 2010 ska ha ett skilt, för distansservice reserverat rum*. Andra kriterier som definieras här kommer att tillämpas i samband med prövningen av beviljande av understöd, men de utgör inte några ovillkorliga förutsättningar för understödet.

1. *Samarbetsavtal*

1.1 Sökanden ska ha ett sådant gällande samarbetsavtal som avses i lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen (223/2007). Ett avtal som gäller enbart service-samarbete berättigar inte till understöd, men det kan ingå i det egentliga samservice-avtalet. Med servicesamarbete avses olika myndigheters verksamhet i gemensamma lokaler så att varje aktör enbart tillhandahåller den egna servicen.

1.2 Vid samservice ska de deltagande statliga myndigheterna ge uppdragstagaren i upp-gift att tillhandahålla åtminstone den service som ingår i standardserviceurvalet. Standardserviceurval har bifogats.

1.3 Då understöd beviljas tar man i beaktande hur många statliga myndigheter som deltar i samservicestället.

2. *Kommunal service vid samservicestället*

Täckande tillgång till kommunal kundservice räknas som merit vid beviljandet av under-stöd. Täckningen utvärderas för följande kundtjänsters del:

- mottagning och överlämning av kommunala handlingar
- kommunala informationstjänster
- kommunala sakkunnigtjänster genom tidsbeställning
- andra kommunala tidsbeställningar, samt
- kundstyrning.

3. *kommunens ekonomiska bärkraft*

Då understöd beviljas tar man i beaktande förmågan hos den kommun som upprätthåller samservice att svara ekonomiskt för denna uppgift. Kommunens ekonomiska bärkraft ut-värderas i enlighet med 9 § i lagen om en kommun- och servicestrukturreform. Vid den-na utvärdering tillämpas de kriterier med ekonomiska nyckeltal som fastställts i statsrå-dets förordning om vissa gränsvärden för de nyckeltal som gäller för kommunens eko-nomi (172/2007).

Understödet riktas speciellt till sådana kommuner som enligt nyckeltalen befinner sig i det sämsta läget.

4. *Servicens tillgänglighet*

Samserviceställets avstånd via landsväg till närmaste statliga och kommunala servicestäl-le där man tillhandahåller samma tjänster som vid samservicestället. Stödet riktas till om-råden där servicetillgängligheten är sämst.

5. *Samservicestället*

5.1. Samserviceställets öppettider tas i beaktande, och öppettider som är längre än tjäns-tetiden betraktas som fördel vid beviljandet av understöd.

5.2. Serviceställets utrustningsnivå tas i beaktande, och det krävs att samservicens lokali-tetsguide och samservicens grafiska anvisningar följs.

5.3. Samservicestället ska före utgången av 2010 ha ett skilt rum som reserverats endast för distansservice.

Understöd för underhållskostnader för ett samserviceställe

I undantagsfall kan stöd beviljas även för underhållskostnader för ett samserviceställe. Mottagaren av detta slags stöd ska uppfylla de allmänna kriterierna för stödet, och behovet av stöd för underhållskostnader bedöms utgående från kriterierna för kommunens ekonomiska bärkraft samt tillgängligheten och efterfrågan av service.

Understöd för underhållskostnader söks med en fritt formulerad ansökan som ska innehålla en redogörelse för hur de i bilagan angivna kriterierna för understödet uppfylls. Uppskattningarna om tjänstevolymer, betalningar som flyter in och kostnaderna ska motiveras i ansökan. Till ansökan ska bifogas en kopia av samserviceavtalet samt en specificering av underhållskostnaderna.

Villkoret för beviljandet av stöd för underhållskostnader är att

- de ersättningar för upprätthållandet av samservice som fås av myndigheterna med stöd av samserviceavtalet och kommunens egen verksamhet vid verksamhetsstället inte räcker till för att täcka kostnaderna för samservicestället
- de icke täckta kostnader som orsakas av upprätthållandet av samservicen är orimliga med tanke på kommunens ekonomiska bärkraft
- likvärdig tillgång till service inom kommunen eller regionen inte kan garanteras utan samservice.